

Schriftelijke ronde politieke dialoog SOK - aanleg warmtenet (wensen & bedenkingen)		
Informatiebron	Gestelde vragen	Reacties
Lijst058 Mw. Van Hillo	<p>Wensen en bedenkingen:</p> <p>A. Vanuit het begeleidend schrijven</p> <p>1. Quote: Betaalbaarheid voor burgers en bedrijven: Zoals wij in onze brief van 19 mei jl. hebben aangegeven is de wet- en regelgeving op landelijk niveau volop in beweging. Wij blijven deze ontwikkelingen op de voet volgen en achten het onverstandig hierop vooruitlopend op regionaal niveau specifieke afspraken te maken. Wij verwachten dat de nationale kaders voldoende zekerheid bieden voor een betaalbaar en transparant systeem. Daarom conformeren we ons zoveel mogelijk aan het huidige en toekomstige beleid. Dit betekent dat we ons in de concept-samenwerkingsovereenkomst zoveel mogelijk hebben aangesloten bij het vigerend beleid van de landelijke overheid. Unquote. Bij welke onderwerpen is de gemeente afgeweken van het vigerende beleid van de landelijke overheid en wat was de motivatie hiertoe?</p> <p>2. Quote: Overige warmte-initiatieven: In de concept-samenwerkingsovereenkomst met Ennatuurlijk afspraken gemaakt hoe om te gaan met mogelijke andere collectieve warmte-initiatieven van derden. Afgesproken is dat het de gemeente vrij staat, toestemming te verlenen aan dergelijke initiatieven van derden. Wel zal de gemeente voorafgaand aan deze toestemming in overleg treden met Ennatuurlijk om de gevolgen van dit warmtenet van derden in de ondergrond te bekijken. Unquote. Is deze constructie, als in overleg tussen gemeente en Ennatuurlijk, getoetst aan normen en waarden als valse concurrentie? Is hierover contact geweest met bijv. de NMa?</p> <p>Vanuit de SOK</p> <p>3. Het document kent veel ambtelijk taalgebruik en moeilijke woorden. Hiermee wordt onzer inziens geen gehoor gegeven aan onze motie Klare Taal van november 2018. Zo is punt 4.6 verwarrend met gelijkende begrippen als Toestemming en Toestemmingen, met name voor dit punt ziet onze fractie graag een begrijpelijker tekst.</p> <p>Vragen aan de portefeuillehouder: Geen</p>	<p>Ad 1: Er wordt niet afgeweken van het vigerende landelijke beleid.</p> <p>Ad 2: Hierover is geen contact geweest met de NMa. Er is namelijk geen sprake van een mededingingsrechtelijke beperking. Artikel 4.6 waarvan de geparafraseerde tekst slechts een beperkt deel uitmaakt, geeft Ennatuurlijk een soort laatste kans om alsnog gevolg te geven aan een optionele uitbreiding van het dan aangelegde netwerk. Die optie maakt deel uit van de totale scope van de SOK zoals partijen die in 2020 (zijn) overeen(ge)komen. En voor de totstandkoming van de SOK is zoals aangegeven een procedure van vrijwillige transparantie doorlopen. Ergo: het was voor een ieder bekend dat Ennatuurlijk ten aanzien van de in de SOK vastgelegde scope een overeenkomst met de gemeente zou aangaan. Artikel 4.6 levert geen verdere (ongeoorloofde) inperking op van de concurrentie. Wel biedt artikel 4.6 voor de gemeente een zekerheid om te voorkomen dat andere partijen buitenspel worden gezet als zij soortgelijke ontwikkelingen willen realiseren. Zie voor dit laatste aspect ook het antwoord op de vraag van dhr. Klaver van Gemeentebelangen.</p> <p>Ad 3: De opmerking over 'klare taal' begrijpen we, maar bij het sluiten van een strikt juridische</p>

		<p>overeenkomst wordt het verstandig geacht eenduidige (juridische) terminologie te gebruiken. Het begrip toestemming is opgenomen in de lijst van definities (zie artikel 1). Het betreft een aanduiding die juridisch van belang is om de rechten en verplichtingen van beide partijen bij de SOK te duiden. De SOK is een juridisch document en de teksten daarin voldoen aan de eisen die daaraan moeten worden gesteld om juridische geschillen over de uitleg van de SOK in de toekomst zoveel mogelijk te voorkomen.</p>
<p>FNP Dhr. Dykstra</p>	<p>Wensen en bedenkingen: Foarôf Dizze oerienkomst mei Ennatuurlijk giet allinnich mar oer in waarmtefoarsjenning wêrby de “doublet” net djip yn’e grûn sit. Mei oare wurden, der is gjin mooglikheid foar it opwekken fan elektrisiteit (dit is by ultradjippe geotermie wol mooglik). Spitich is dit, want mei de FNP-moasje fan 22 jannewaris dit jier woenen wy de ekstra mooglikheden fan enerzjyopwekken by ultradjippe geotermie ûnder de oandacht bringe by de ried en it kolleezje. De strekking fan dizze moasje wie om ûndersyk te dwaan nei de helberens fan ultradjippe geotermie en soks net beheine te litten ta de gemeente Ljouwert mar om soks Provinsjaal, RES-Fryslân, te besjen en op te pakken.</p> <p>Hjirûnder hawwe wy wat oandachtspunten/opmerkingen by de SOK tusken de gemeente Ljouwert en Ennatuurlijk.</p> <p><u>Leveringszekerheid:</u> In de concept-samenwerkingsovereenkomst verklaart Ennatuurlijk dat voldoende (reserve)capaciteit aanwezig is om alle klanten van warmte voorzien. Daarnaast verklaart Ennatuurlijk vergunninghouder te zijn in van de Warmtewet. Dit brengt de verplichting met zich mee dat Ennat zich zal houden aan de tariefbepalingen zoals die zijn en worden gesteld door de Autoriteit Consument & Markt.</p> <p>Ennatuurlijk sil nei alle gedachten mei ien “doublet” en ien enerzjysintrale</p>	<p>Het college komt separaat terug op de motie inzake (ultra)diepe geothermie. Extern onderzoek geeft duidelijkheid over de actuele stand van zaken m.b.t. ultradiepe geothermie. Van de overige opmerkingen is goede nota genomen..</p>

wurkje.
It mei dúdlik wêze dat dit hiel kwetsber is want komt der in steuring yn it systeem:

a. by it rûnpompen fan it wetter yn de “doublet”.
dan moat der in aparte ferwaarmingsynstallaasje wêze dy’t it waarm wetter nei de kantoaren,
bedriuwen en huzen fersoarget.
dit sil mei in ynstallaasje gebeure dy’t op ierdgas wurket.
(dit is ferlykber by de biogasynstallaasje fan Ennatuurlijk by Bosma Zathe, want dit jier moast
Ennatuurlijk in perioade mei ierdgas de leverânsje fan waarm wetter nei Goutum en de Súdlannen
feilich stelle)

b. by it rûnpompen fan wetter nei de kantoaren, bedriuwen en huzen yn it nije transportnet.
dan moat der wol in alternatyf wêze om ergens oars waarm wetter wei te krijen.
by de biogasynstallaasje by Bosma Zathe wei?
yn de simmertiid soe dat meskyn noch wol kinne mar yn de kâlde perioade fan it jier sil dat fêst
problematysk wêze.

De leverânsje fan waarm wetter yn it nije transportnet mei ien sintrale sil foar problemen soargje.
Ut in presintaasje fan **Ingenieursbureau Herman de Groot út Amersfoort** oer geotermie kaam dat dúdlik nei foaren. (dhr. Johan Herman de Groot en dhr. Guus Cals)
Dit buro giet oan’e gong mei in leidingnet yn de regio Eemland en dat sil bestean út 7 sintrales en 36 “doublettes” (djippe en ultradjippe geotermie foar de opwekking fan waarmte en elektrisiteit).

Openheid van het warmtenet:

In de concept-samenwerkingsovereenkomst verklaart Ennatuurlijk ook uit andere warmtebronnen dan geothermie toe te staan in het warmtenet zover dit redelijkerwijs mogelijk is en dit niet leidt tot een verslechtering van de bovengenoemde energieprestatie. Concreet betekent dit dat het warmtenet aan de bron-zijde open zal zijn.

Dit klinkt aardich mar dit wol net sizze dat “derden” gebrûk meitsje kinne fan it transportnet fan Ennatuurlijk.

	<p>Waarmte út oare waarmteboarnen dan geotermij wurdt troch Ennatuurlijk tastien.</p> <p>Fansels, de waarmte út de eigen biomassasintrale by Bosma Zathe sil fêst op it nije net moatte, al is dat allinnich mar om “calamiteiten” by de geotermij op te fangen foar safier as dat kwa waarmte-kapasiteit wol mooglik is. (sjoch ek by Leveringszekerheid)</p> <p><u>Overige waarmte-initiatieven</u></p> <p>Verder worden in de concept-samenwerkingsovereenkomst met Ennatuurlijk afspraken gemaakt hoe om te gaan met mogelijke andere collectieve en individuele initiatieven van derden. Afgesproken is dat het de gemeente vrij staat toestemming te verlenen aan dergelijke initiatieven van derden. Wel zal de gemeente voorafgaand aan deze toestemming in overleg treden met Ennatuurlijk om de gevolgen van dit warmtenet van derden in de onderzochte gebieden te bekijken.</p> <p>- ultradjippe geotermij soe mooglik wêze kinne neffens dizze passazje mar dan moat der noch besjoen wurde hoe om te gean mei de elektrisiteit dy't hjir ek mei opwekt wurdt.</p> <p>- wetterstofgas is ek in waarmteboarne en soe dus ek mooglik wêze neffens dizze passazje.</p> <p>Ut in presintaasje fan heechlearaar dhr. Catrinus Jepma (RUG), belutsen by de Hydrogen Energy Valley yn Noard-Nederlân, docht bliken dat wetterstofgas in serieuze enerzjyboarne wurdt/is.</p> <p>Wetterstofgas is in goedkeape ferfanger fan ierdgas omdat de infrastruktuer der al is en proeven yn de provinsje Seelân ha oantoand dat der amper of gjin problemen binne mei wetterstofgas?.</p> <p>De boarger moat in nije ferwaarmingstsjettel oankeapje mar dat sil net in probleem wêze sjoen it feit dat Ennatuurlijk yn harren enerzjy oan de boarger, Goutum en Súdlannen, jierliks de ôfskriuwing en ûnderhâld fan in húsferwaarmingstsjettel yn rekken bringt.</p>	
	<p>Vragen aan de portefeuillehouder:</p> <p>Gjin.</p>	
<p>CDA Mw. Meinderts</p>	<p>Wensen en bedenkingen:</p> <p>Onze fractie zou graag meegeven, dat inwoners niet geconfronteerd worden</p>	

	<p>met onnodig graafwerk en opbreken van straten.</p>	
	<p>Vragen aan de portefeuillehouder: Bij het kopje Slim graafwerk: wordt bij deze afspraken ook rekening gehouden met aangelegde of aan te leggen boomspiegels en groen/bloemperken? Bij het kopje Overige warmte-initiatieven: kan hiermee voorkomen worden dat er voor ieder initiatief opnieuw gegraven moet worden of kan het 'slim' door dezelfde mantelpijp?</p> <p>In het voorstel staat dat de betaalbaarheid voor burgers en bedrijven voorop staat. Aangezien Ennatuurlijk de enige speler is in dit veld, is er geen sprake van concurrentie. We houden ons aan de nationale kaders. * is het college met ons eens, dat er in dit geval geen gezonde concurrentie plaats vindt? Kan het college ons uitleggen wat dat betekent voor de tarieven? Ennatuurlijk stelt dat het warmtenet ook openstaat voor andere warmtebronnen dan geothermie. Ennatuurlijk is wel de netbeheerder. * wat betekent dit voor inwoners, wanneer ze niet kiezen voor warmte van Ennatuurlijk, maar voor een andere warmteleverancier? Bepaalt Ennatuurlijk dan de prijs of de andere warmteleverancier?</p>	<p>De tracékeuze voor het warmtenet is uitvoerig doorgenomen met onze sector wijkzaken. Hierbij is o.a. nadrukkelijk gekeken naar bomen, groenvoorziening, maar ook naar geplande werkzaamheden als herstraten, riolering en asfaltonderhoud. Waar mogelijk is gezocht naar mogelijkheden om werken te combineren en groen te sparen. Concrete voorbeelden zijn het tracé ter plaatse van de Nylansdyk en de Middelseelaan; hier wordt grootschalig onderhoud aan wegen gecombineerd met de aanleg van het warmtenetwerk. Ook in de Beatrixstraat zal de aanleg van het warmtenetwerk gecombineerd worden met het vervangen van het riool en verkeerskundige aanpassingen. Een duurzame(re) aanpak en minder overlast voor de burgers.</p> <p>Helaas is het niet mogelijk om verschillende infra door één mantelpijp te leggen; dit is om verschillende redenen, zoals bv:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Warmteleidingen normaliter geen gebruik maken van een mantelpijp - Er onderlinge afstand dient te zijn tussen warmteleidingen en bv drinkwaterleidingen i.v.m. legionella besmettingen; <p>Ten aanzien van een warmtenet is (op dit moment) Ennatuurlijk de enige speler. Ook de procedure van vrijwillige transparantie heeft geen andere partijen opgeleverd. Het aansluiten op het warmtenet is voor burgers geen verplichting. Het staat hen vrij ook op andere manieren aan duurzame energie/warmte te komen dan een aansluiting op het warmtenet van</p>

		<p>Ennatuurlijk. Vanzelfsprekend bepaalt Ennatuurlijk, binnen de wetgeving, enkel de tariefstelling van warmte uit haar eigen warmtenet. Opgemerkt dient te worden dat Ennatuurlijk gemiddeld 8-10% onder de wettelijke tarieven zit.</p>
<p>Gemeentebelangen Dhr. Klaver</p>	<p>Wensen en bedenkingen: Per punt van de SOK: 4.6, blz 6 en 7. Deze bepaling riekt naar het verkrijgen van voorkennis. Dat is uiteraard niet gewenst. Waarom wordt dit op deze wijze opgenomen? 4.8 Waarom wordt er een naam aan de applicatie gekoppeld? Dat betekent dat iedere keer als deze wordt vervangen (de ontwikkelingen gaan snel daarin) dat er een nieuwe overeenkomst moet worden opgesteld. 5.5 Waarom dient Ennatuurlijk geen precariorechten te betalen? En geen leges? Waarom moet deze ondernemer anders worden behandeld dan andere ondernemers? We subsidiëren Ennatuurlijk toch niet? Dert zou immers leiden tot rechtsongelijkheid. 7.1 a. - Hoe worden de gevolgen van vertraging berekend? - Als er veel bezwaren komen van derden –waardoor het proces langer duurt– dan kan de gemeente onder druk komen te staan om maar snel toestemming te verlenen. Bent u het met ons eens dat dit het democratisch proces in gevaar kan brengen? 7.1 b. Waarom moet Ennatuurlijk gratis meeliften met de gemeente? Het voor de hier bedoelde werkzaamheden niet in rekening brengen van bijvoorbeeld degeneratiekosten is ook een vorm van subsidie. 13.1. De gemeente verplicht zich hiermee om (alleen) gebruik te maken van het net van Ennatuurlijk. We vragen ons sterk af of we die monopoliepositie wel moeten willen. Bent u het met ons eens dat dit ons als gemeente nog wel eens goed tegen kan gaan zitten? Wie kan zover in de toekomst kijken? 16.1 Hiermee worden we monddood gemaakt. Het is een vorm van geheimhouding. Als we het (bijvoorbeeld later bij de uitvoering) ergens niet mee eens zijn dan mogen we daar niets over zeggen. Bent u het met ons eens dat dit een ongewenste situatie is?</p> <p>Verder nog: Hoe is het gebruik van grond met anderen geregeld? Bijvoorbeeld Ziggo, KPN, Leander e.d.. Kunt u ons de SOK met die partijen even ter inzage mailen?</p>	<p>Artikel 4.6 is onder meer opgenomen ter bescherming van de positie van de gemeente. De gemeente en Ennatuurlijk gaan een langlopende SOK met elkaar aan waarin Ennatuurlijk in de ondergrond een warmtenet mag aanleggen. Echter binnen de gemeente zijn ook andere initiatieven zoals bv. in de oranjewijk. Om juist deze initiatieven de ruimte te geven los van Ennatuurlijk is dit artikel opgenomen.</p> <p>Artikel 4.8 Het noemen van de naam van de applicatie is een uitvoeringsaspect en is voornamelijk informatief. Indien er in de toekomst een andere applicatie mocht worden gebruikt dan hoeft de SOK niet te worden aangepast, maar betreft dat een onderwerp dat op een laagdrempelige wijze tussen partijen kan worden gecommuniceerd.</p> <p>Artikel 5.5 Er is geen precario verschuldigd omdat er geen precario kan worden geheven als er een privaatrechtelijke overeenkomst tot gebruik van gemeentegrond is gesloten. Ditzelfde situatie doet zich voor bij Liander en Vitens. Leges zijn niet verschuldigd omdat er ter uitvoering van de SOK een privaatrechtelijke toestemming wordt verleend om werkzaamheden in de grond te verrichten, net als bij Liander en Vitens. Door Ennatuurlijk gelijk te behandelen als Liander en Vitens, en ook gelijk aan andere partijen met wie</p>

		<p>de gemeente privaatrechtelijke overeenkomsten heeft om kabels en leidingen in gemeentegrond te leggen, wordt juist voorkomen dat sprake is van rechtsongelijkheid.</p> <p>Artikel 7,1a: De gemeente heeft heel vaak te maken met verschillende partijen die verschillende belangen hebben en druk op de gemeente proberen uit te oefenen. De gemeente moet hierin altijd zorgen dat zij het algemeen belang dient en het borgen van democratische legitimatie staat daarbij voorop. De regeling in artikel 7.1 brengt het democratisch proces niet in gevaar.</p> <p>Artikel 13.1: De gemeente verleent hiermee geen monopolypositie. Er wordt met deze bepaling voor een deel een vervolg gegeven op de op 16 april 2019 door B&W vastgestelde Warmtegids, waarin kansrijke stadsdelen voor een warmtenet al zijn benoemd. Een logisch gevolg daarvan is dat de gemeente initiatieven ondersteunt die een vervolg geven aan de Warmtegids. Overigens is het ook zo dat artikel 13 afwegingsruimte voor de gemeente overlaat en dat er sprake is van een inspanningsverbintenis van de zijde van de gemeente.</p> <p>Artikel 16:1 Het gaat in dit artikel niet over communicatie tussen college en raad maar om de wijze waarop naar burgers en bedrijven wordt gecommuniceerd. Boodschappen mogen dus, sowieso als het publiekrechtelijke onderwerpen betreft, maar partijen overleggen over de vorm, toonzetting en dergelijke van overige kennisgevingen en informatie.</p>
--	--	---

		Met Liander en Vitens zijn privaatrechtelijke overeenkomsten gesloten. Deze zijn inmiddels ter inzage aan de griffie verstrekt. Met Ziggo en KPN hebben we inderdaad geen privaatrechtelijke overeenkomsten. Voor hen gelden de bepalingen van de Telecommunicatiewet en de gemeentelijke Telecommunicatieverordening.
	<p>Vragen aan de portefeuillehouder: Vragen zijn opgenomen bij de bijdrage ‘wensen en bedenkingen’</p>	
PAL/Groenlinks Dhr. Stellingwerf	<p>Wensen en bedenkingen: De realisatie van een warmtenet op basis van geothermie is een enorme stap naar een duurzame warmtevoorziening voor Leeuwarden. Geothermie is een schone en hernieuwbare energiebron, met een constante levercapaciteit en daarom een goeie aanvulling op andere bronnen. Dit project geeft duizenden inwoners van Leeuwarden extra opties bij het verduurzamen van hun woning en zorgt er voor dat de bestaande warmtenetten robuuster en duurzamer worden.</p> <p>Ons toekomstplaatje is een warmtenet waar meerdere duurzame bronnen van meerdere aanbieders op worden aangesloten. Voor dit warmteproject worden de komende jaren meerdere straten opgebroken. Onze inwoners zullen dit gaan merken. Waar dit mogelijk is, wil PAL GroenLinks het warmtenetproject combineren met fietsvriendelijk mk en vergroenen van onze wijken (zie o.a. de motie Fietsvriendelijke inrichting van nov 2019)</p> <p>Vier aspecten Voor PAL GroenLinks zijn een aantal aspecten van belang bij deze SOK:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Duurzaamheid en leveringszekerheid - Betaalbaarheid - Veiligheid - Toegroeien naar een openbaar net <p>Duurzaamheid en leveringszekerheid wordt in dit geval geborgd door een EMG-verklaring. De leveringszekerheid neemt in onze ogen toe wanneer het warmtenet verder wordt uitgebreid en meerdere bronnen worden aangesloten. We zijn dan ook wel benieuwd naar de fasering van het project in de tijd en de looptijd van de SOK.</p>	

	<p>Sommige inwoners maken zich druk over de betaalbaarheid van warmtenetten. De tariefstelling is geregeld in de Warmtenet en daar hebben wij als lokale overheid geen invloed op. We zien dat hier bij het Rijk ook nieuwe inzichten over zijn en dat dit volop in ontwikkeling is. Wel willen we dat Ennatuurlijk transparant is in haar communicatie hierover. Wellicht kunnen ze vaker open dagen houden, zoals afgelopen maart.</p> <p>De veiligheid bij geothermieprojecten moet geborgd zijn. Recent heeft Vereniging PEL een aantal vragen gesteld aan Staatstoezicht op de Mijnen over dit project. De antwoorden hebben onze fractie een duidelijk beeld gegeven; in Friesland zijn er geen breuklijnen en aardbevingen zullen hier niet aan de orde zijn. Overige risico's zijn beperkt en beheersbaar.</p> <p>Tot slot vinden wij het belangrijk dat we stappen zetten naar een openbaar net, zoals dat ook bij elektriciteit en gas al gebruikelijk is. Wij zien duurzame warmte als de belangrijke nutsvoorziening voor de toekomst waarvan de levering, betaalbaarheid en veiligheid moet worden geborgd door overheden of overheids-gelieerde bedrijven. Daarvoor zijn Rijkskeuzes nodig en we verwachten dat het rijk daar de komende jaren ook stappen voor gaat zetten. Dat dit warmtenet aan de bronzijde open is, is al een goede eerste stap.</p>	
	<p>Vragen aan de portefeuillehouder: Een paar verduidelijkende vragen: - Warmte uit andere bronnen toestaan, betekent dit dat Ennatuurlijk ook warmte van andere aanbieders moet toelaten als die vragen om aansluiting op het warmtenet? - Artikel 6.2 “Het uiterlijk van het Onderstation is sober en doelmatig. Standaard model van Ennatuurlijk als vertrekpunt” -> hoe ziet dit eruit? Kan me ook voorstellen dat bij dit bijzondere project ook een architectonisch aantrekkelijk bouwwerk hoort (vgl het ketelhuis in Techum). De kosten zijn in verhouding tot het hele project verwaarloosbaar - Wat betekent art 13.1 over gemeentelijke projecten voor project Middelsee?</p>	<p>Ennatuurlijk zal warmte uit andere bronnen toestaan voor zover dit redelijkerwijs mogelijk is.</p> <p>Artikel 6.2 moet gelezen worden in combinatie met 6.1. De hier bedoelde stations zijn vergelijkbaar met de trafo's voor elektriciteit of glasvezel. Het streven van Ennatuurlijk is deze zoveel mogelijk inpandig te realiseren. Waar dit niet lukt, geeft artikel 6.2 voldoende ruimte om tot ruimtelijke inpassing te kunnen komen.</p> <p>Artikel 13.1 betekent voor Middelsee dat gesprekken gevoerd gaan worden over de mogelijkheden en haalbaarheid voor het aansluiten op het warmtenet.</p>
PvdA	Wensen en bedenkingen:	

Mw. De Voogd	Afhankelijk van beantwoording.	
	<p>Vragen aan de portefeuillehouder: Wat zijn de risico's? Er wordt diep in de grond gewerkt heeft dat geen gevolgen alla Groninger gaswinning? Er zijn wel voorbeelden maar maakt de grondsoort ook uit? De Betaalbaarheid Er wordt gezegd dat men zich houdt aan maximum van de autoriteit consument en markt, maar men mag ook een lagere prijs rekenen gaat men dat doen of wordt het sowieso het maximum? Openstellen van het warmtenet Denkt Ennatuurlijk aan de vraag te kunnen voldoen of stelt men het juist open om anderen dat aan te vullen? Is er ook keuze vrijheid als er andere aanbieders zijn? Zijn er nog andere initiatieven ?</p>	<p>Menselijk handelen in de ondergrond kan (grotere en) kleinere aardbevingen en trillingen veroorzaken. De krachten die een geothermische boring of bron op de ondergrond uitoefent, zijn echter van zichzelf te klein om (vanuit 1,5-2,5 kilometer diepte) tot voelbare trillingen op het maaiveld te leiden. Omdat bij aardwarmte de drukverschillen zo klein zijn, is het zeer onwaarschijnlijk dat hierdoor voelbare aardbevingen worden veroorzaakt. Zie voor meer informatie de factsheet 'geothermie en aardbevingen' van het Platform Geothermie.</p> <p>De ondergrond van Leeuwarden wordt beschouwd als een gebied waar zich geen actieve natuurlijke breuken bevinden. Het consortium wil te allen tijde voorkomen dat hier onrust/verwarring over ontstaat in Leeuwarden en in de ontwikkeling van de bron is dan ook additioneel onderzoek verricht om hier zeker van te zijn</p> <p>Het staat Ennatuurlijk vrij een lagere prijs te rekenen dan het wettelijke maximum. Tot op heden gebeurt dit ook en zit Ennatuurlijk gemiddeld 8-10% onder dit wettelijk maximum Ennatuurlijk ziet kans om aan de vraag te voldoen. Bij voldoende vraag is het mogelijk meer geothermiebronnen aan te boren. Gelet op de grootte van de investering in een warmtenet is het nog nergens gelukt het netwerk aan de leverancierszijde open te krijgen. Het ligt niet in de verwachting dat er op korte/middellange termijn andere aanbieders op hetzelfde warmtenet komen. Om het netwerk aan de leverancierszijde open te krijgen zijn schaalgrootte en keuzes van de rijksoverheid nodig.</p>

		Er zijn enkele andere initiatieven (bv. Oranjewijk) om te komen tot duurzame warmte.
50PLUS Dhr. Van Leeuwen	<p>Wensen en bedenkingen:</p> <p>De Oranjewijk is een van de drie pilotbuurten van de gemeente Leeuwarden in het kader van de klimaataanpassing, en heeft een proeftuinaanvraag gedaan voor de aanleg van een eigen warmtenet uit oppervlaktewater en restwarmte van Friesland Campina. Ervan uitgaand dat de aanvraag gehonoreerd wordt, willen wij van het College de verzekering ontvangen dat er bij de realisatie van beide projecten optimaal samengewerkt wordt, als het gaat om afstemming van werkzaamheden over graafwerk, samenwerking met derden met betrekking tot vervanging van oude leidingnetwerken etc. Er wordt in de Oranjewijk gestreefd naar de oprichting van een Bewoners Energie Coöperatie, een wijkgebouwen bedrijf met een organisatiemodel waarbij bewoners maximaal inspraak en zeggenschap hebben. Wij horen graag van het college dat deze autonomie maximaal gerespecteerd wordt, en er bijvoorbeeld geen afspraken over gedwongen afname bij Ennatuurlijk worden gemaakt.</p>	<p>De autonomie van dergelijke initiatieven wordt gerespecteerd. Hiervoor is o.a. artikel 4.6 in de overeenkomst opgenomen.</p> <p>In het concrete geval van de Oranjewijk is Ennatuurlijk zelf door de Oranjewijk benaderd om te helpen bij de uitwerking van haar plannen. Ennatuurlijk werkt hier graag aan mee zonder een verplichting tot aansluiting op haar net.</p>
	<p>Vragen aan de portefeuillehouder:</p> <p>In uw brief verklaart u ‘dat het warmtenet aan de bronzijde open zal zijn’ maar dat dit niet mag leiden tot een verslechtering van de energieprestatie. Kunt u dit toelichten?</p>	Het project geothermie-warmtenet is juist bedoeld om te komen tot duurzame warmte. Hiervoor zijn afspraken gemaakt over de energieprestatie van het Net. Het college wil voorkomen dat de energieprestatie van het net verslechtert door gebruik te maken van andere bronnen dan geothermie.
ChristenUnie Dhr. Rijpma	<p>Wensen en bedenkingen:</p> <p>Volgt, afhankelijk van de beantwoording.</p>	
	<p>Vragen aan de portefeuillehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ofschoon daar in de concept samenwerkingsovereenkomst volstrekt geen sprake van is, begrijp ik uit de tekst van het behandelvoorstel dat het warmtenet wordt aangelegd voor de uitrol van geothermie. De fractie van de C.U. wenst te weten wat de stand van zaken is bij de uitvoering van de diepteboringen. En, boren biedt geen garantie op succes. Wie draagt de kosten bij een mislukte boring? - Bij geothermie is het veelal de bedoeling een ‘bel’ warm water aan te boren. Vraag, hoe lang gaat de beoogde ‘warmwaterbel’ mee voordat deze is afgekoeld tot een niet meer bruikbare temperatuur? 	<p>In de definitie van “project” in de overeenkomst is duidelijk gemaakt dat wel degelijk een koppeling bestaat tussen warmtenet en geothermiebron. Het college heeft de raad eerder deze maand geïnformeerd over o.a. de geothermiebron. Het financiële risico ligt volledig bij de initiatiefnemers.</p> <p>De vraag hoe lang een bron, meegaat, is niet zo</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Wordt er bij de aanleg van het warmtenet ook rekening gehouden met het toekomstige gebruik van waterstof? De verwachting is dat waterstof met beperkte aanpassingen door het bestaande aardgasnet vervoerd kan worden is dat niet voordeliger? - Waarom is de gemeente niet van zin precario te heffen voor het gebruik van de ondergrond. Wat staat daar aan winst voor de gemeente tegenover? - Zal er een verplichting komen tot afname, ook voor bewoners die nu hun woning al energie neutraal hebben gemaakt? - De realisatie van de warmtewet is een omvangrijke waar heel veel werk uit voort vloeit. Wordt er niet in de samenwerkingsovereenkomst een clause opgenomen omtrent Social Return on Investment. Het aantal (langdurig)werkloze burgers die een werkplek en opleiding (i.s.m. Friesland College) krijgen? 	<p>eenvoudig te beantwoorden. Door natuurlijke processen in de kern van de aarde is het water herbruikbaar (want het wordt steeds opnieuw opgewarmd). Wel zal de temperatuur van de hete grondlagen door de productie van aardwarmte over een termijn van enkele tientallen jaren lokaal af kunnen nemen, een daling die zich weer zal herstellen als het doublet uit productie wordt genomen. In Parijs zijn al tientallen jaren geothermiebronnen in gebruik. Deze laten over een periode van 20 jaar een temperatuuurdaling zien van nog geen 1 graad. Uitgangspunt is dat elk doublet 30-40 jaar mee gaat .</p> <p>De warmtevisie van de gemeente Leeuwarden voorziet een mix van verschillende duurzame bronnen en sluit daarmee waterstof niet uit. Door de aanleg van het warmtenet wordt het toepassen van waterstof niet onmogelijk gemaakt.</p> <p>Er is met Ennatuurlijk geen aansluit verplichting afgesproken.</p> <p>Er is geen sprake van een aanbesteding of overheidsopdracht waarvoorwaarden als die van sociale return gesteld kunnen worden. Ennatuurlijk is zeker van plan om daar waar het kan lokale partijen bij het project te betrekken. Daarnaast is Ennatuurlijk al geruime tijd aangehaakt bij lokale/regionale onderwijsinstellingen om ook hen de kans te geven mee te kijken in de keuken van Ennatuurlijk en daarvan te leren.</p>
<p>VVD Dhr. Hollander</p>	<p>Wensen en bedenkingen: Graag ontvangt de VVD een overzicht met welke partijen het college heeft gesproken over de aanleg van een warmtenet en de argumenten waarom het</p>	<p>Het college heeft niet het initiatief genomen om te komen tot een warmtenet. Ennatuurlijk en Partners hebben zich zelf gemeld met een aanbod. Om te</p>

	<p>college voor deze partij kiest.</p> <p>In de SOK valt te lezen dat invoeding vanuit andere bronnen mogelijk is. De VVD zou graag zien dat deze mogelijkheid actief wordt gestimuleerd. Tevens is de VVD er een voorstander van dat meerdere aanbieders energie kunnen aanbieden via dit net. Zodat geen monopoly positie ontstaat.</p> <p>In een eerdere aanbiedingsbrief van ENNATUURLIJK wordt gesteld dat er voor bewoners een mogelijkheid is om ook niet aan te sluiten. De vvd wenst deze mogelijkheid expliciet te houden. Zonder uitholling zoals in de brief van ennatuurlijk wordt gesteld.</p> <p>De VVD wenst opname in de sok dat de tarieven marktconform zijn. Ten principale wordt gestreefd naar zo laag mogelijke kosten voor de consument.</p>	<p>kijken of er mogelijk meer geïnteresseerde partijen zijn, is een openbare procedure van vrijwillige transparantie doorlopen. Dit heeft geen andere partijen opgeleverd.</p> <p>Er is geen aansluitverplichting. Het staat burgers en instellingen vrij om op andere manieren aan duurzame warmte te komen. Derhalve is geen sprake van een monopolie op duurzame warmte. Gelet op de hoogte van de noodzakelijke investering en de daarmee gepaard gaande terugverdientijd is een open net aan de leverancierszijde niet haalbaar. Zo'n voorwaarde zou dit project op dit moment onhaalbaar maken. Dergelijke constructies kunnen pas gaan ontstaan bij voldoende schaalgrootte en rijksoverheidskeuzes.</p> <p>Het college hanteert de landelijke wet- en regelgeving zoals opgenomen in de warmtewet. Hier zijn maximale tarieven in opgenomen. Zoals eerder in een brief aan de raad is opgenomen, is de warmtewet 2 in ontwikkeling. De minister concludeert in zijn voortgangsbrief over de warmtewet 2 dat de huidige tariefsystematiek op basis van de gasreferentie op termijn niet houdbaar is. De minister voorziet een tariefsystematiek waarbij enerzijds kleinverbruikers de zekerheid hebben, dat zij niet meer betalen en anderzijds de warmtebedrijven zekerheid hebben dat zij hun (efficiënte) kosten inclusief een redelijk rendement redelijkerwijs kunnen terugverdienen.</p> <p>Het college verwacht dat de nationale kaders voldoende zekerheid bieden voor een betaalbaar en transparant systeem. Daarom conformeert het college zich zoveel mogelijk aan het huidige en toekomstige beleid en raadt separate lokale afspraken af.</p>
--	--	---

	<p>Vragen aan de portefeuillehouder: Zie wensen en bedenkingen</p>	
<p>D66 Dhr. Jansen</p>	<p>Wensen en bedenkingen: Overige warmte-initiatieven Opwekequivalent 1,8 = MJe/m², neem ik aan? www.bcrq.nl https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/wetten-en-regels/nieuwbouw/energieprestatie-epc/energiemaatregelen-op-gebiedsniveau-emg</p> <p>Welke grote zakelijke gebruikers hebben zich gemeld? Brieven college: 17 december 2019 19 mei 2020 Duur tot 2038 + x * 5 jaar verlengingstermijn Artikel 13: Wat betekent dit streven voor wijken en haar bewoners?</p> <p>In het begeleidend schrijven is aangegeven dat duurzaamheid wordt geregeld in de conceptovereenkomst. In de brief van 17 december 2019 wordt wel verwezen naar de Leeuwarder Energieagenda 2016 - 2020 en het Programma Volhoudbaar 2018 - 2022 met significante CO₂-reductie in vergelijking met huidige CV-ketels op gas. Dit is echter een eenzijdige brief van het college, zodat Ennatuurlijk geen partij is. In welk artikel van de conceptovereenkomst is dit vastgelegd? Waarom is duurzaamheid niet één van de uitgangspunten van het project? (3.1)</p> <p>Ook is er helder waar het warmtenet 'open' voor dient te zijn in die brief: (Men denke aan Restwarmte, aquathermie (oppervlaktewater of afvalwater uit RWZI's), restwarmte uit biogascentrales en meer geothermiebronnen. Dit is niet niet in de conceptovereenkomst opgenomen. Vooropgesteld, onze fractie gaat uit van de goede bedoelingen van zowel Ennatuurlijk als de gemeente. Het plan voor een warmtenet is gekoppeld aan het plan voor een geothermische bron. Er is partijen alles aan gelegen deze groene bron in te zetten voor het warmtenet. Echter hebben we in het recent verleden gezien dat een relatief groene biomassagascentrale werd aangevuld met ouderwets aardgas. Het aanleggen van een nieuwe, kostbare energiestructuur heeft natuurlijk slechts zin als het verbetering realiseert op de vlakken prijs, efficiëntie, en met name duurzame warmte. Prijs zal niet verbeteren bij uitvoering van dit</p>	<p>Een warmtenet is een collectief systeem waardoor de mate van duurzaamheid op een andere manier inzichtelijk wordt gemaakt. Dit wordt gedaan met een zogenaamde EMG-verklaring. Hierbij staat EMG voor: Energie Maatregelen op Gebiedsniveau en wordt bepaald aan de hand van NEN7125. Afspraken hierover staan opgenomen in artikel 3.</p> <p>Het inzetten van niet/minder duurzame energie heeft invloed op de energieprestatie van het warmtenet. Dit zal zichtbaar worden in de af te geven EMG-verklaring. Ook de zakelijke partners die warmte afnemen van het warmtenet hebben dezelfde norm in de contracten opgenomen. Hiermee is de mate van duurzaamheid naar mening van het college voldoende geborgd.</p> <p>Het aanleggen van de geothermiebron valt onder de werking van de mijnbouwwet en daarmee onder bevoegd gezag van het rijk. Het Rijk toetst en geeft de benodigde vergunning af. Staatstoezicht op de Mijnen voert het toezicht op deze activiteiten uit.</p> <p>Leveranciers welke duurzame warmte wensen aan te bieden dienen minimaal een even duurzame bron als geothermie te zijn waardoor de duurzaamheid niet verslechtert, er moet sprake zijn van voldoende betrouwbaarheid en beschikbaarheid en de temperatuur dient passend te zijn bij het warmtenet. Bv temperaturen van onder bv de 40 graden of boven de 100 graden zijn in dit geval niet</p>

	<p>plan, men sluit slechts aan bij huidige (gas-)prijzen. Ik laat mij graag overtuigen van efficiëntievoordelen. De fractie is niet helder waarom we een warmtenet in onze gemeente zouden wensen, als duurzaamheid niet in de overeenkomst zit ingebakken.</p> <p>Laten we duurzaamheid vastleggen in (elke) conceptovereenkomst met partijen.</p> <p>Hoe wordt de veiligheid gewaarborgd in deze overeenkomst: Denk aan opwekking (geothermie), lekkage, derden-leveranciers, etc.?</p> <p>Open aan de bron-zijde: Aan welke voorwaarden zal een derde energieleverancier moeten voldoen om energie aan het warmtenet te kunnen leveren?</p> <p>Zal Ennatuurlijk hier als de Tennet van de warmtenetten gedragen/kunnen burgers rechtstreeks contracten afsluiten met derdenleveranciers?</p> <p>Is de openheid van het warmtenet wel afdoende geregeld in artikel? Zijn er niet teveel outs voor Ennatuurlijk (redelijkerwijs (.....) mogelijk is en niet zullen leiden... (3.1, sub c)</p>	<p>efficiënt bruikbaar.</p> <p>Gelet op de grootte van de investering in een warmtenet is het nog nergens gelukt het netwerk aan de leverancierszijde open te krijgen. Het ligt niet in de verwachting dat op korte/middellange termijn andere aanbieders op hetzelfde warmtenet komen. Om dit mogelijk te maken is er schaalgrootte benodigd i.c.m. rijksoverheidkeuzes</p>
	<p>Vragen aan de portefeuillehouder: Zie wensen en bedenkingen</p>	
<p>Partij voor de dieren Mw. De Groot</p>	<p>Wensen en bedenkingen: Op dit moment niet, mogelijk in de evt. 2^e termijn</p>	
	<p>Vragen aan de portefeuillehouder: Geen.</p>	